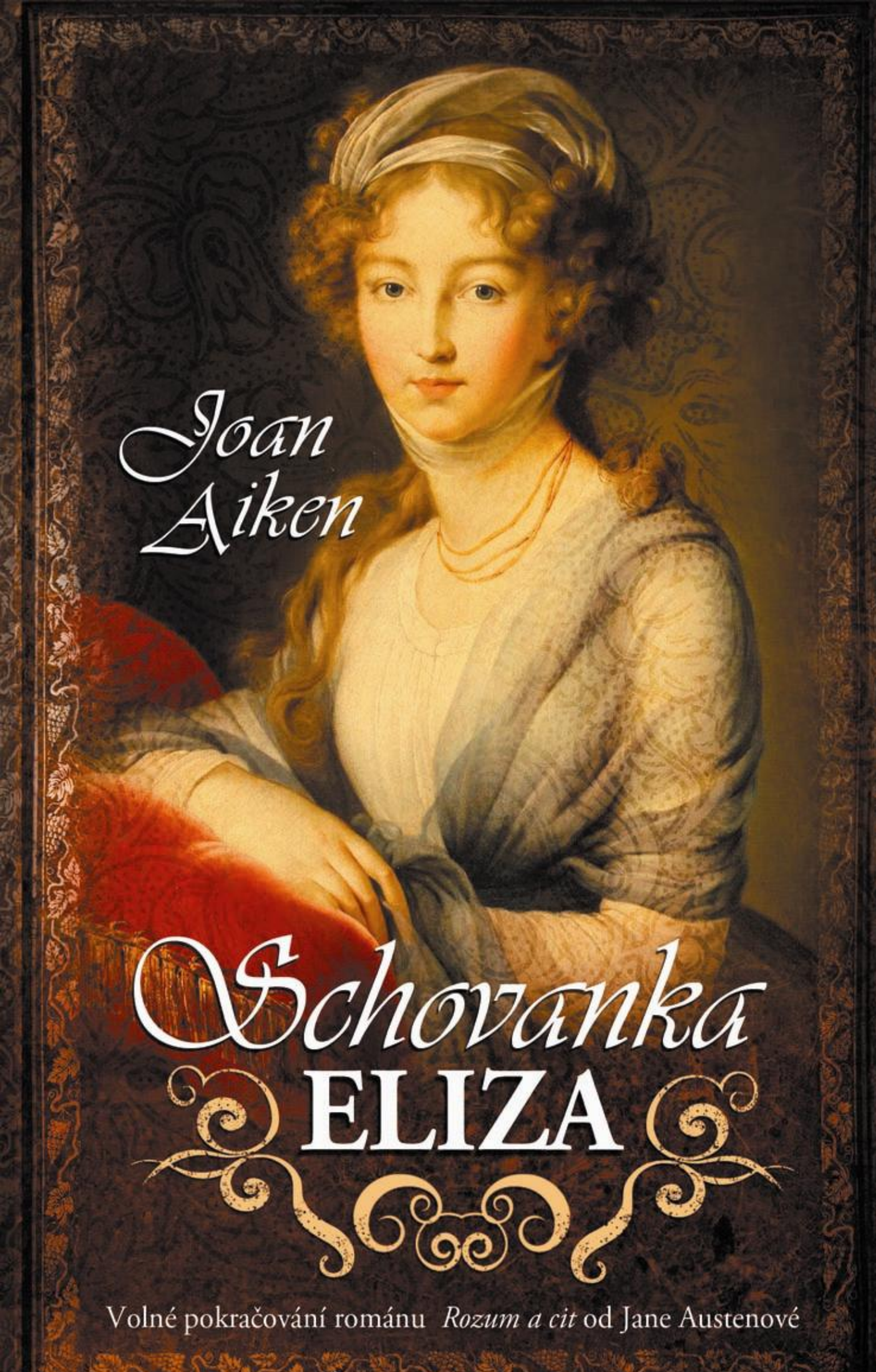

Joan
Aiken

Schovanka
ELIZA

Volné pokračování románu *Rozum a cit* od Jane Austenové

I

Cítím naléhavou potřebu vzít do ruky pero a vyličit svůj životní příběh. Potom co jsem se úspěšně vyšplhala na kýžený vrchol kopce, pokud to tak lze říci, se teď mohu z bezpečné výšky ohlédnout nazpátek a připomenout si veškeré to bahno, povodně, bouře a divoké vlnobití, jimiž jsem prošla s poměrně čistým hledím. Kromě toho se domnívám, že by mé zážitky mohly posloužit jako vodítko (nebo aspoň poskytnout inspiraci) všem, komu osud není příliš nakloněn.

Jenomže kdo může vědět, co si pro nás ještě připravila budoucnost zahalená tmou?

Začnu stručně a jasně, aniž bych se zdržovala dlouhým úvodem.

Nemám žádné informace, z nichž bych zjistila nějaké bližší okolnosti svého narození. Dokonce ani netuším, v jaké zemi jsem přišla na svět, a pochybuji, že o tom vůbec existuje nějaký záznam.

Mé první vzpomínky spadají do roku 1797, kdy mi podle všeho byly asi tři čtyři roky, a pokud mohu soudit podle svého tehdejšího způsobu života, již tehdy jsem se projevovala jako bystré, všímavé dítě. Později jsem se doslechla, že v nejútlejším dětství jsem byla poměrně drobná a křehká, což společně s mým nešťastným

tělesným postižením představovalo dostatečný důvod, aby mnou jedni opovrhovali a druzí se mě báli.

Moje pěstounka Hannah Wellcomeová, která se tehdy starala také o několik chlapců starších než já, neustále trnula, že bych mezi nimi mohla utrpět nějaké smrtelné zranění (čímž by přišla o jeden příspěvek na péči), a tak hned jak jsem začala chodit, dala mi každý den půlpenci a vyslala mě na vikářství pod poněkud pochybný dohled místního pastora, doktora Moultrieho. Za přidělenou půlpenci jsem si cestou pravidelně kupovala k obědu u našeho venkovského pekaře tři koláče. Doktor Moultrie byl starý lenivý patron, který valnou část dne proklímbal v křesle, a tak se obával, abych ho neustále neobtěžovala nějakými všetečnými otázkami. Proto mě urychleně naučil číst a dovolil mi, abych se naprosto svobodně probírala jeho knihovnou.

Když jsem přečetla pohádky, které tam zůstaly po tehdy už dospělých a dávno odstěhovaných pastorevých dětech – například o Tomu Hickathriftovi nebo o odvážném Jackovi, jenž vítězil v boji s obry –, začala jsem se prokousávat mnohem solidnějšími díly, například Goldsmithovými *Dějiny Anglie*, svázanými výtisky Addisonova a Steelova časopisu *Spectator*, Shakespearovými dramaty a množstvím básnických a teologických sbírek. Kromě toho jsem však přelouskala i sbírku pohádek *Ami des Enfants* francouzského spisovatele Arnauda Berquina a několik nenáročných italských příběhů, které ve mně probudily zájem o cizí jazyky a chuť proniknout do jejich tajů, což se mi později velice vyplatilo.

Od jedné knihy jsem se však nedokázala odtrhnout a četla jsem ji znovu a znovu. Nazývala se *Artušova smrt* a obsahovala vyprávění o rytířích a rozličných bítvách, o panu Beaumainovi, panu Persaintovi, kouzel-

níku Merlinovi i o samotném králi Artušovi, jež jsem považovala za nejpůsobivější. Všechna popsaná dobrodružství se mi pak ještě dlouhé týdny honila hlavou. Jednou jsem se znovu pohroužila do příběhu o smrti krále Hermance a na jednu stránku mi bohužel ukáp-la trocha marmelády z ovocného koláče, který jsem při čtení ukusovala. Jakmile to doktor Moultrie zjistil, potrestal mě tak strašlivým výpraskem, že jsem se jen stěží doplazila domů, a knihu přede mnou zamkl. Od toho dne jsem ji už nikdy nespátřila.

Pastorovi však musím přičíst k dobru, že ho moje dychtivá touha po poznání nakonec obměkčila a přičinila se o to, že mě začal pár hodin denně zasvěcovat do základů řečtiny, latiny a geometrie a rozšiřovat mé obzory i v dalších disciplínách.

To už ale poněkud předbíhám.

Moje pěstounka Hannah Wellcomeová byla kyprá, dobrosrdečně vyhlízející žena, která by si svými baculatými ruměnými tvářemi a neposlušnými prstýnky plavých vlasů vykukujících zpod čepce dokázala na první pohled získat i zcela neznámého člověka. Mám dojem, že oplývala jistou vrozenou mazaností, která ji přiměla uzavřít sňatek s Tomem Wellcomem, a získat tím náležité jméno a kýžené postavení vdané ženy. Její manžel o sobě příliš nedával znát a neustále se držel v pozadí. Byl to vyzáblý tmavovlasý muž s hubeným protáhlým obličejem a vpadlými tvářemi, jenž se oddával jakýmsi vlastním pochybným činnostem. Ale jeho stále usměvavá a úslužná žena, která stávala ve dveřích jejich domku s doškovou střechou vždy v čisté zástěře doplněné stejně čistým čepcem a šátkem na prsou, mohla působit jako ztělesněná laskavost a poctivost a mnoho lidí na ni také tak pohlíželo.

Domek, obílený vápnem a obklopený zahradou, stál na konci malé vesničky sestávající z roztroušených

stavení zasazených do úzkého údolí poblíž hranice Somersetu a Devonu. Spojovala je blátivá cesta, která se vinula mezi svažitými lučinami a malými hustými lesíky. Nacházelo se tu jen asi dvacet příbytků a pak již pouze kostelík, o nějž pečoval doktor Moultrie. Kromě naší vesnice měl na starosti ještě jednu vísku. Nazývala se Over Othery a rozkládala se vysoko na větrné pláni, asi sedm mil od nás na západ. Naše se jmenovala Nether Othery, ale nikdo z místních jí tak neříkal. Mezi tamními usedlíky i obyvateli z okolí se pro ni už dávno vžil název Kukaččí hnízdo.

Píšu teď o dřívějších časech, kdy všechny dámy náležející k trochu lepší společnosti – včetně těch, které pocházely z velmi skromných poměrů, jako například manželky právníků, vikářů a dobře zavedených obchodníků –, svá nemluvňata nekojily, ale najímaly si kojné. Zdálo se, jako kdyby ženy svá ňadra nevyužívaly k tomu, k čemu je předurčila příroda, ale výhradně k předvádění. (V době, kterou teď líčím, se ženské poprsí skutečně nedalo přehlédnout, protože se mocně vzdouvalo v šatech se zvýšeným pasem a zakrýval je pouze proužek jemného mušelínu nebo batistu. Přidám-li k tomu ještě tehdejší módu zúžených spodniček, díky níž šaty svůdněji splývaly podél těla, a lehkých střevíčků, není divu, že se mnohé velice mladé dívky předčasně dostávaly do překérní situace a zásobovaly tak práci příhodné pěstounky.) Každopádně se tehdy věřilo, že děti matek z vyšších kruhů rostou daleko rychleji a prospívají podstatně lépe, pokud je kojí a pečují o ně prosté ženy z lidu. Proto se stávalo, že se novorozenec hned po příchodu na svět ocitl na opačném konci vesnice, anebo dokonce na nějakém jiném panství, vzdáleném přes půl Anglie, kde se o něj dva, tři, někdy i čtyři roky starala pěstounka z obyčejné chalupy. Jeho vlastní matka ho mnohdy za celou dobu

vůbec neviděla. Netvrdím, že to platilo ve všech případech, neboť mnoho žen své děti poctivě navštěvovalo a pravidelně za nimi dojíždělo, ale spousta jiných to rozhodně nedělala.

Naše vesnice byla pověstná množstvím skvělých kojných. Částečnou zásluhu na tomto věhlasu měl možná proslulý západoanglický skot, který místním obyvatelům poskytoval hojnost smetany a másla. Kromě toho se vesnice Nether Othery během posledních dvaceti let zapsala do všeobecného povědomí jako bezpečné útočiště v ústraní, jako příjemné místo nezasažené pomluvami a úplatkářstvím a jako oáza klidu s mírným podnebím a zdravou panenskou přírodou, kde mohly v naprosto spolehlivém soukromí diskrétně vyrůstat většinou neplánované, ale často velice zajímavé a nesmírně milované *plody nerozvážnosti*, pokud tak mohu nazvat utajované potomky veřejně známých osob, které své ratolesti mnohdy zahrnovaly vřelými city, ale nepřály si, aby jejich existence vyšla najevo.

Například lord S. zplodil se svou okouzující úsluhou milenkou paní R. patnáct dětí a všechny, pěkně jedno po druhém, vyslal na vychování do Kukaččího hnízda. Totéž učinil i vévoda C. a paní G. a mohla bych zde uvést i mnoho dalších párů.

V důsledku této zvyklosti proudily do naší vesnice neustále nové duše, které by nemohlo podchytit žádné sčítání lidu, a valnou část zdejších obyvatel tvořili obyvatelé mladší dvanácti let.

Děti narozené v řádném manželství se vracely domů zhruba po třech až čtyřech letech, kdežto levobočci zůstávali u svých pěstounů až do jedenácti či dvanácti roků. Chlapci pak většinou přecházeli do soukromých škol a dívky – v závislosti na postavení svých rodičů – se buď vyučily třeba modistkami, anebo odcházely na několik let studovat do Bristolu

či Exeteru a pak se z nich stávaly vychovatelky dětí z vysoce postavených rodin.

Do svých tří až čtyř let, což je věk, od něhož se odvíjí mé vyprávění, jsem podobných příchodů a odchodů zažila bezpočet, takže jsem si – přiměřeně svému věku – dobře uvědomovala, jaké riziko a problémy čekají většinu z nás. Veškerou omladinu z naší vesnice spojovalo pouto vzájemné sounáležitosti. Porovnávali jsme své naděje a obavy, svěřovali se s kusými informacemi o svém původu, které se nám podařilo zachytit, i s případnými zprávami o tom, jak se dále vyvíjí osud našich přátel po jejich odchodu z vesnice. Když mluvím o *přátelích*, musím přiznat, že intimní vztahy mezi staršími členy naší mladé pospolitosti nebyly žádnou výjimkou, protože tito mládenci a dívky si v hnízdě zvaném Nether Othery skutečně připadali jako malé kukačky a pramálo se cítili vázáni pravidly společnosti, jež jim nepřiznávala žádné výhody.

Patnáct nemanželských potomků lorda S. – přicházejících do vesnice postupně, takže doba pobytu starších dětí a jejich mladších sourozenců se vždy zčásti překrývala – si spolu pravidelně dopisovalo a ti, kteří se už natrvalo vrátili do Londýna, pak ličili svým sestrám a bratrům poměry v nekonvenční domácnosti lorda S. na Grosvenor Square. Manželka i milenka pána domu tam žily bok po boku ve vzájemném souladu a nečinily velké rozdíly mezi jeho legitimními ratolestmi a levobočky, takže všechny děti spolu vycházely a byly šťastné a spokojené. Tak růžový osud však většinu z nás samozřejmě nečekal.

O svém vlastním původu jsem měla pouze matné, nesmírně kusé informace. Dostalo se mi náznaků, že moje matka zemřela, když mě přiváděla na svět. Bylo to údajně největší štěstí, jaké ji mohlo potkat, protože v šestnácti letech utekla od svých přátel a rok nato

ji její svůdce bezcitně opustil. Ale kdo mohl být ten muž? Nad touto otázkou jsem si v dětství lámala hlavu spoustu hodin, když jsem za deště sledovala proudy vody bičující okna v domě doktora Moultrieho, než mě můj učitel vytrhl z letargie a začal se mnou procvičovat latinskou gramatiku, anebo když jsem se sama procházela po hornatém pásu Brendon Hills zahaleném mlhou.

Ve vesnici jsem sice neměla nouzi o společnost, protože mezi proměnlivou komunitou dětí, jež tam přicházely k pěstounům, a početně menší skupinou potomků venkovanů, kteří měli právo nazývat se rodáky, panovaly většinou přátelské vztahy, ale neustále se ve mně ozývala naléhavá touha ne-li po samotě, pak rozhodně po jiném druhu hovoru, než jaký mi mohl nabídnout kterýkoliv z mých tamních přátel.

Začátek mého vyprávění se váže k jednomu dni na počátku podzimu. Listy si ještě zachovávaly původní barvu (v našem kraji ležícím na pobřeží prosyceném solí z mořské vody se jejich zeleň později měnila jen v různé odstíny špinavé, rezavé hnědi), ale byly už zplihlé a působily smutně. Slunce vydávalo jen slaboučké teplo a moře bylo nezvykle klidné, jako kdyby nemělo nejmenší tušení, že existuje něco jako podzimní vichřice.

Nerudný doktor Moultrie trpěl pakostnicí, která ho každé dva až tři měsíce opakovaně uváděla do stavu, kdy se kvůli ukrutným bolestem nemohl ani hnout a nebyl schopen slova. Ten den mě kvůli svému zhoršenému zdravotnímu stavu poslal nazpátek s tím, abych přišla až za tři dny. Paní Wellcomeové jsem však o svém náhlém volnu nic neřekla, protože jsem věděla, že by mě doma určitě nějak zaměstnala. Byla jsem sice ještě malá, ale už mi ukládala, abych přebírala fazole, krmila kuřata, plela záhony, krájela lůj do pečiva

a zašívala chlapcům podkolenky. V domě bylo stále tolik práce, že bych měla co dělat až do večera, což mi připadalo nespravedlivé, protože chlapci (tehdy to byli Will, Rob a Jonathan) nikdy nic podobného nedělali. Zato mohli chytat ryby v říčce, brouzdat se po planině nebo se koupat – podle toho, co se jim právě zlíbilo. Nejčastěji však chodili s Tomem Wellcomem pytláčit a cvičili se v takových činnostech, o jakých se jejich rodinám ani nesnilo. Zároveň docházeli do místní školy, protože doktor Moultrie je vzdělávat odmítl s odůvodněním, že jsou příliš hluchí a neposední.

Celá šťastná z nečekaně nabyté svobody jsem se otočila k vesnici zády a zamířila přes kopec k Ashettu, což byl malý rybářský přístav a zároveň naše nejbližší město. Chtěla jsem tam strávit celý zbytek dne. Měla jsem v plánu jenom tak brouzdat po úzké přístavní hrázi a pozorovat rybáře, jak spravují sítě, které používali k lovu humrů, a jak vykládají lodě. Slyšela jsem, že do přístavu odtáhli jakousi španělskou loď podezřelou z toho, že se na ní plaví piráti nebo pašeráci, a toužila jsem ji vidět.

Když jsem se ocitla na hrázi, vybrala jsem si vhodné pozorovací stanoviště – obrovský koš na ryby obrácený dnem vzhůru, ale ke svému nesmírnému zklamání jsem zjistila, že dotyčná španělská loď už mezitím dostala povolení odplout z přístavu a je pryč. Tou dobou byl právě odliv a já jsem se dívala, jak Will, Rob, Jonathan a několik mladých rybářů běhají vysvlečení po bahnitém přílivovém pobřežním pásu, který se táhl na východ od přístavu, a házejí po sobě kusy bláta. Neměla jsem sebemenší chuť připojit se k nim, a tak jsem zamířila na západ a chvíli okouněla na vysokém obloukovitém mostě, jenž se klenul nad skalnatými břehy říčky Ashe v místě, kde její koryto zprudka klesá do přístavu a voda připomínající čirý medový topaz

se vlévá do slaneého šedozeleného moře, temného jako bouřkové mraky.

Ten most, z něhož se otevírala dokonalá vyhlídka, patřil k mým oblíbeným místům a dokázala jsem na něm prostát celé hodiny a pozorovat okolí. Občas jsem zaletěla pohledem proti proudu říčky, která si razila cestu poklidným městem, než dospěla k přístavu, a tu a tam jsem zase stočila oči po proudu, k jejím zmítajícím se vlnám a k přístavu kypícímu životem.

Ten den jsem stála na špičkách, abych dosáhla na kamennou zídku, která most lemovala po obou stranách, a mohla se o ni opřít oběma lokty i bradou.

Náhle mi k uším dolehla slova – *pozoruhodná* slova. Nikdy bych nečekala, že někdy v životě uslyším, jak je někdo vyslovuje nahlas, protože až dosud jsem podobné výrazy nacházela pouze na stránkách knížek doktora Moultrieho: planoucí zrak, mocná křídla, řev vichřice, žhavá měď, katarakt, hvězdou štváný měsíc...

Připadalo mi, jako bych slyšela nějaké kouzelné zaklínadlo. V první chvíli jsem skutečně měla tajuplný pocit, že ta slova vycházejí z hlubin mé duše jako bublinky, které stoupají na hladinu močálu ve vřesovišti. Potom jsem si ale všimla dvou mužů, již stáli stejně jako já na mostě a zírali před sebe – částečně uchvácení výhledem, který se před nimi otevíral, ale především soustředění na vzájemný rozhovor, jehož rychlost předčila chvat vody v úzké říčce uhánějící pod nimi.

Oba cizinci byli vysocí. Tak vysocí, že jsem se musela naklonit do strany a natáhnout krk, abych si je mohla pořádně prohlédnout. Co byli zač? Naprosto jistě jsem věděla, že jsem je nikdy předtím neviděla. Rozhodně to nebyli zdejší rodáci. Jeden z nich, ten vyšší, hovořil krátce a úsečně jako člověk pocházející odněkud ze severu, takže mi zpočátku působilo problémy pořádně mu porozumět.

Druhý muž byl menší (ale rozhodně ne malý), mluvil s hřejivým přátelským přízvukem obyvatele Devonu nebo Somersetu, který mi byl známější, a co do vzhledu působil mnohem úchvatněji než jeho společník. Vlastně mi připadal naprosto okouzlující. Nikoliv krásný, to ne, protože měl nesmírně bledou pleť, široká ústa a masité rty, ale obrovský dojem na mě udělalo jeho vysoké čelo a zejména síla, jež mu vyzařovala z očí. Tvář mu vroubily dlouhé lesklé nepoddajné vlasy, které mu splývaly až na ramena. On i jeho přítel na sobě měli krátké kabátce a kalhoty, jaké obvykle nosili nižší šlechtici, ale veškeré jejich oblečení působilo nesmírně omšele a moc dobře jim nepadlo. Široké kravaty, o nichž se ani zdaleka nedalo říct, že jsou zářivě bílé, měli uvázané jen velice volně a jejich odřené boty působily stejně obnošeně. Oba nesli brašny plné papírů a ve vzdouvajících se kapsách měli zastrčené knihy. Vyšší muž, kterého jeho společník oslovoval „Wille“ nebo „Bille“, byl doslova kost a kůže a měl tak obrovský nos, že budil dojem, jako by se měl pod jeho tíhou každou chvíli převážít dopředu a upadnout na obličej. V jeho chování – přinejmenším podle mého prvního dojmu – však byl patrný jistý náznak samolibosti. Měl nevýraznou ustupující bradu a malá ústa s koutky zvednutými vzhůru, ale ušlechtilé klenuté obočí a pod ním oči, z nichž vyzařovala bystrost a inteligence, i když nebyly tak tmavé a jiskrné jako oči jeho přítele. Z obou navíc přímo sršel takový nelíčený elán, že mě na okamžik napadlo, jestli si náhodou nepřihnuli z nějaké lahve kořalky. Záhy jsem však měla pochopit, že takhle se chovají naprosto běžně, pokud jsou spolu.

„Nevychází to z *metra*, nevychází to ze slovosledu, ale přímo z podstaty! To musí být naprosto zřejmé,“ prohlásil muž oslovovaný jako Will rázným tónem

nepřipouštějícím žádné pochybnosti. Vlastně se spíš zdálo, jako by ta slova zatroubil svým impozantním nosem.

„Přesně tak!“ přikývl jeho přítel. „Jako třeba: Jsi hnát a kost, jsi vyprahlý jak písek na dunách.“¹⁾

„Hej, Wille, příteli milý, to je úchvatné. Jsi prostě geniální. Z úst ti neustále padají perly. Počkej prosím chvilku, než si to zapíšu,“ zvolal druhý muž nadšeně, vytáhl z brašny zápisník a rychle si poznamenal, co potřeboval.

Jeho přítel s úsměvem podotkl: „Bud' opatrný, milý Same! Věrný stoupenec našeho spolehlivého Ministerstva vnitra tě zpovzdáli dychtivě sleduje a registruje každý tvůj pohyb. Teď tě určitě podezírá, že zkoumáš spolehlivost ochrany našeho pobřeží, abys Francouzům usnadnil jejich případnou invazi.“

„Och, ať si toho směšného pitomce vezme čert. Vůbec si ho nevšímej. Ale poslyš, Bille, jedna věc mě trápí. Pověz mi, jak v té nesmírné dálce najdeme nějakou loď, která popluje zpátky domů? Musím přiznat, že tahle záhada mi pořád vrtá hlavou. Co s tím provedeme? Při řešení podobných praktických problémů máš daleko větší představivost než já.“

„Uvažoval jsem o dvou řešeních. Ale pojď, ještě se chvilku projdeme, ať ten dnešní den trochu využijeme. Kromě toho mi mozek pracuje daleko čileji, když jsem v pohybu.“

Vycházkovým tempem sešli z mostu a zamířili na západ.

Vydala jsem se za nimi. Nemohla jsem si pomoci, přitahovali mě jako nesmírně silný magnet.

Následovala jsem je po příkré pěšině na vrchol útesu, a když se nahoře zastavili, aby nabrali dech a obdivně se rozhlédli po třpytivé hladině klidného podzimního

moře, které mělo nyní modrou barvu, přikrčila jsem se do dřepu. V dálce se tyčily velšské hory a vypadaly jako vzdušný volánek na lemu sukně z modré oblohy.

„Oho!“ zvolal Sam, který mě zčistajasna upozoroval. „Zdá se, že máme někoho v patách.“

„Malou venkovskou dívenku.“

„Vyslalo tě za námi Ministerstvo vnitra, moje malá vílo?“

„Ne, prosím, pane. Vůbec nevím, co to je.“

„Na tom nezáleží. Kolik ti je let?“

„To taky přesně nevím, prosím. Jsem sirotek, pane.“

„Úplně bez rodičů?“ zajímal se Sam.

„Ano, pane. Jsem totiž levoboček z Kukaččího hnízda.“

„A kdo o tebe tedy pečuje?“ zeptal se muž, kterého jeho přítel oslovoval „Bille“ nebo „Wille“, sklonil se ke mně a zadíval se na mne smutným, starostlivým pohledem. „V dětství jsem také osiřel, stejně jako ty. Je to krutý osud.“

„Prosím, pane, o zaopatření se mi stará jeden pán, jmenuje se plukovník Brandon, ale ještě nikdy se za mnou nepřišel podívat, jenom mi píše dopisy, ale ne moc často. Pokaždé mě nabádá, abych byla hodná holčička a četla si v modlitbách.“

„A čteš si v nich?“ zajímal se Sam.

„Ano, pane, a kromě toho čtu i spoustu dalších knih.“

„Jaké například? *Popelku*?“

„To ne, pane, ale Cicerona a sira Rogera Coverleyho.“

Oba muži propukli v hurónský smích a zadívali se na mě s ohromeným výrazem.

„A kdo ti dává takovéhle věci ke čtení, ty malé zázračné dítě?“ zeptal se Will.

„Doktor Moultrie, pane. Vyučuje mě, ale právě teď ho trápí pakostnice. Takže můžu jít, prosím, s vámi, pánové?“

„Jenomže my chodíme rychle, dítě. Kromě toho není radno, aby se tak malá holčička, jako jsi ty, potulovala po kraji se dvěma takhle velkými dospělými muži.“

„Ale pánové, odjakživa se takhle toulám. Paní Wellcomeové je to úplně jedno, pokud po mně zrovna nechce, abych nakrmila kuřata. *Prosím vás*, pánové, dovolu mi jít s vámi. Nebudu vás zdržovat nebo obtěžovat, *opravdu* ne.“

Zadívali se na sebe a pokrčili rameny. „Stejně nám zakrátko nebude stačit,“ poznamenal pan Sam.

Byla jsem si však jistá, že s nimi během vycházky udržím krok, jelikož jsem společně s chlapci občas honila zajíce. Pokaždé jsem sice doufala, že nám tahle rychlá zvířátka utečou, ale nesmírně ráda jsem běhala a zakládala jsem si na tom, že skoro všechny kluky předeženu. Při vytrvalém běhu přes pláň jsem se dokázala vyrovnat i těm největším z nich.

„Nebudu na vás dotírat a vyptávat se vás, *opravdu* ne. Doktor Moultrie by mi to také nestrpěl,“ slibovala jsem jim. „Jde mi jen o to, že mi váš rozhovor připadal nesmírně zajímavý. Bylo to mnohem lepší než dívat se na obrázky.“

„Které srdce by mohlo zůstat chladné?“ zasmál se pan Sam a oba mi nakonec dovolili, abych se k nim připojila.

A jejich rozhovor – zejména poznámky pana Sama – pro mě představoval zážitek, jaký v mém krátkém životě neměl obdoby. Zahrnoval množství témat – slavičky, poezii, metafyziku, sny, noční můry, hmatové vjemy, rozdíl mezi vůlí a chtěním, mezi představami a iluzemi – a pokračoval stále dál. A pan Sam, černo-
vlasý cizinec, hovořil tak úchvatně, jako když se valí proud vody tvořený slovy, jimž jsem rozuměla jen z poloviny. Jeho společník, pan Will, občas cosi po-

znamenal a jeho příspěvky do debaty byly pokaždé nesmírně bystré a pádné. Chvillemi se vrátili k jakémusi plánu, který je zřejmě vytrvale zaměstnával, a začali ho zevrubně probírat. Měla jsem dojem, že jde o nějakou loď, jež se vydala na dalekou strašidelnou plavbu.

Tu a tam se pro změnu obrátili na mě a položili mi nějakou otázku.

„Je pravda, dítě, že lidé v těchhle končinách považují zajíce za převtělené čarodějky?“

„Ano, jistě, pane. Tohle tady vědí úplně všichni. Loňni chlapci na kopci Wildersmouth Head uštvali a chytili černého zajíce. A tentýž týden pak našli starou paní Pollardovou mrtvou v jejím domku. Její pes seděl vedle ní a vyl. Ta čarodějka byla ona, víte?“

„Hmm,“ zamručel pan Bill. „Připadá mi divné, že by si žena, která trávila polovinu života jako čarodějka, držela psa, nemyslíš?“

„Nevím, pane. Každá čarodějka má nějakého blízkého druhu. Tak proč ne psa nebo kočku?“

Pana Sama zase zajímaly podvržené děti. „Není možné, že ve vaší vesnici, kde je tolik dětí bez rodičů, žije třeba nějaký potomek víly? Například ty?“

„Mě by za dítě víly nikdo nepovažoval, pane,“ odpověděla jsem chvatně. „Protože jsem ošklivá, mám rusé vlasy a takovéhle ruce – jen se podívejte.“ Napřáhla jsem k nim paže a oba muži s vážným výrazem pokývali hlavou. „Ale ano, nedaleko odsud na kopci Growly Head žije v rozlehlém domě pan Vexford, majorátní pán, a o jeho babičce se říká, že byla podvržené dítě.“

Vylíčila jsem jim příběh, který znali všichni obyvatelé Otherly – o tom, jak ke kojné, která kdysi ve svém domku dávala pít novorozené dceři tehdejšího majitele panství, přišla překrásná dáma a v náručí držela dítě zavinuté do zeleného hedvábí. „Dej napít i mojí krásné

holčičce!“ řekla dáma kojné. Žena chtěla krásné dámě vyhovět, a tak vzala dítě do náručí. Neznámá návštěvnicka však hned nato zmizela a novorozené děvčátko v domku nechala. Obě dívenky pak vyrůstaly jako dvojčata. A když pak jedna z nich zčistajasna zmizela, nikdo neměl tušení, jestli dítě, které zůstalo v domku, je ve skutečnosti dcera tehdejšího majitele panství, anebo opuštěný potomek té záhadné bytosti z říše víl. Ale od té doby se v každé generaci tohoto rodu narodila jedna droboučká a křehká plavovlasá dívenka, která se naprosto lišila od všech ostatních dětí Vexfordových, včetně nynějšího majorátního pána, byly tmavovlasé a měly tváře krev a mléko.

„To je roztomilý příběh, broučku,“ řekl pan Bill. „A teď v té rodině mají právě takovéhle děvčátko?“

„Ne, pane, ale lady Hariot se už zakulacuje a lidé říkají, že bude mít holčičku, protože to miminko, co nosí pod srdcem, je dost nízko.“

Dcera paní Wellcomeové Biddy také čekala dítě a podle toho, co jsem zaslechla, obě ženy doufaly, že se jim dostane té cti a budou moci o novorozeného potomka majorátního pána a jeho ženy pečovat. Já jsem v to doufala také. Vznešený dům Vexfordových se nazýval Kinn Hall, stál na kopci Growly Head a obklopovaly ho rozlehlé zahrady, stáje, dvory a prostorný výběh. Pro nás představoval zapovězené území, ale o to víc jsem si ho přála důkladně prozkoumat – zvenčí i zevnitř. A říkala jsem si, že pokud toho novorozeného dědice majorátního pána dostane na starost Biddy, zakrátko se mezi jejím domkem a panským sídlem vyšlape cestička, protože bude zapotřebí občas tam doběhnout s nějakým vzkazem, a to znamenalo příležitost proniknout přes obrovská železná vrata dovnitř. Spatřovala jsem v tom pro sebe naději.

Už si nepamatuju, kolik týdnů či měsíců jsem měla tu čest a potěšení doprovázet pana Billa a pana Sama na jejich toulkách a poznávacích vycházkách, ale mám dojem, že to mohlo být něco přes rok. Vzpomínka na mé první setkání s oběma muži je pro mě stále nesmírně živá a jasná jako obrázek, ale pozdější události mi už splývají dohromady do jakéhosi nezřetelného zlatavého oparu. Moje snaha vytrazit se z domova a připojit se k oběma cizincům při jejich procházkách nebyla ani zdaleka pokaždé korunována úspěchem. A leckdy se mi je vůbec nepodařilo najít. Jejich domy se nalézaly v dost velké vzdálenosti od naší vesnice a ne pokaždé vycházeli ven společně. Pan Sam měl manželku a malé dítě, kdežto pan Bill bydlel se sestrou. Občas mi překazilo plány počasí a musela jsem zůstat doma kvůli vichřicím, které přicházely ze severu a divoce útočily na pobřeží. Jindy jsem se zase nemohla uvolnit kvůli přílišným nárokům doktora Moultrieho. Přes veškerá úskalí se mi však podařilo podniknout s oběma muži, kteří byli nesmírně vytrvalými chodci, asi sedm nebo osm dlouhých vycházek podél pobřeží do Hurlhoe, anebo přes rozlehlé pláně dokonce ještě dál do Folworthy, případně křivolakým údolím Ashe Valley do Ottenmillu. Oba přátelé se zastavovali u každé říčky, potoka či vodopádu, a pokud cestou zaslechli šplouchání vln nebo šum dopadající vody, pokaždé jako omámení sešli ze stezky, vydali se ke zdroji těchto zvuků a u něj pak spolu dokázali prostát nebo prosedět celé hodiny a zírat do zčeřeného nebo divokého stříkajícího živlu. Naše první vycházka, kterou si vybavuji ze všech nejjasněji právě díky tomu, že šlo o první společnou cestu v pořadí, byla dlouhá několik mil a zavedla nás podél zalesněných útesů do malého opuštěného kostelíku svaté Lucie, kam jsem se sama ještě nikdy neodvážila, jelikož se

o něm proslýchalo, že v něm straší. Vůbec mi nebylo zatěžko podobným pověstem uvěřit, neboť svatostánek stál na zcela opuštěném místě a byl zasazený do hustě zalesněného úbočí kopce. Obklopovaly ho rozložitě duby a v jeho těsné blízkosti zurčel potůček. Klokotal v korytě vymletém do hloubky, mezi vysokými břehy zarostlými kapradím, a ztrácel se v nedaleké úzké jeskyni. Moře jsme přes husté stromy neviděli, ale cítili jsme jeho neklidnou přítomnost ve vzduchu a vnímali příliv, podobně jako vnímáme tlukot srdce. Občas k nám dolehl hrozivý hukot nebo mocné žuchnutí, když se nějaká mohutná vlna, větší než ostatní, vrhla proti pobřežním skaliskům při úpatí útesu.

„Hrůzostrašné místo,“ prohlásil pan Sam, potom co si on i jeho přítel sundali klobouky a vešli do maličkého kostelíku. (Slyšela jsem, že je nejmenší v celém království.) Po chvilce vyšli ven a obdivně si prohlíželi malý přeplněný hřbitov, na nějž v poledním slunci dopadaly stíny připomínající zubaté ostří pily.

„Tady se člověk ani nepotřebuje modlit,“ poznamenal pan Bill. „Úplně všechno za něj řekne ten hlas zurčící vody.“

„Jenomže v noci ten zvuk vody úplně přehluší bédování Kvílející Sal,“ namítla jsem.

„A kdopak ta Kvílející Sal je, pěkně prosím?“

„Bylo to děvče, které se tady na hřbitově scházelo se svou láskou. Její otec jí to ale zakázal. A proč? Protože ten její milý byl lotr, což ona ovšem nevěděla. Přesto se s ním sešla, dala mu pozřít tři kapky krve ze svého prstu a tím se s ním navždy spojila. Jenomže ten její mládenec hned nato zmizel a už nikdy za ní nepřišel. A tak ta dívka kvílela a naříkala, až z toho zemřela. Když ji pohřbili, navršili na ni písek a položili kámen, ale její smutný duch stále vychází z hrobu, sklíčený zradou milého a rozezlený na otce, který její lásce ne-

přál. Říká se, že se ten duch pomalu přesunuje nahoru, směrem k otcovu statku, rychlostí jednoho slepičího kroku za rok.“

„Bože milostivý!“ zvolal pan Sam a vytáhl záznamník. „Rychlostí jednoho slepičího kroku za rok? A co se stane, až k tomu statku dojde?“

„Nevím, pane. Možná že pak nastane konec světa.“

„A co otec té Kvílející Sal?“

„No, ten zemřel už před spoustou let. Za časů, kdy panovala dobrotivá královna Bess. Od těch dob se tady vystřídalo už šest pastorů, kteří se snažili ducha uklidnit a dopřát té nešťastnici klidný odpočinek, ale žádný z nich neuspěl. Kvílející Sal tu běduje dál.“

„To je ale smutný příběh.“

Pan Sam se od nás odtrhl, zamířil ke hřbitovní zdi, opřel se o ni a zahleděl se do bělavě zpěněné vody potůčku, jenž si pod ním razil cestu v úzkém korytě.

„Same!“ zavolal na něj po chvíli jeho přítel. „Už je nejvyšší čas vydat se nazpátek. Slunce se nachyluje k západu. Slíbil jsem, že se vrátím brzy. A přátelé téhle malé víly si už o ni budou dělat starosti.“

„Já vím, já vím,“ odpověděl pan Sam.

Stále se však nemohl odtrhnout z místa.

Lady Hariot přivedla na svět dceru, malou Thérèse, na jaře. A Bidy Wellcomeová, která slehla zhruba ve stejnou dobu, ji dostala na starost, takže pečovala o ni a zároveň o svou Polly. Bidy byla podobně jako její matka Hannah zdravá kyprá žena s červenými tvářemi a vyzařovala z ní stejná neutuchající energie. Pollyním otcem byl jakýsi dánský námořník. (Přínejmenším se to říkalo. On sám se ve vesnici nikdy neobjevil, aby to potvrdil.) Bidy si – po matčině vzoru – vydělávala dost peněz na živobytí jako pěstounka. Tou dobou se starala o dva chlapce z právnické rodiny

žijící v Exeteru a o nelegitimní dceru děkana z Wellsu. Tato ubohá dívka, Charlotte Gavestonová, byla postižená na duchu (říkalo se, že je to důsledek zoufalých pokusů její matky zbavit se ještě nenarozeného dítěte dřív, než přijde její čas), takže pokud šla Biddy například na trh, nikdy jí nemohla svěřit dohled nad oběma malými holčičkami. A na chlapce se také spolehnout nemohla, protože se chovali naprosto bezhlavě. V takových případech prostě zaskočila do vedlejšího domu (protože bydlela jen kousek nad námi), uložila obě nemluvňata do proutěného košíku a svěřila je do péče matce Hannah, než si třeba doběhne do mlýna pro mouku nebo na pobřeží pro tresku, pokud se rybáři právě vrátili z moře. Znamenalo to, že v konečném důsledku jsem na oba kojence musela dohlížet já. Mnohokrát jsem pak seděla v zadní kuchyni Hannah Wellcomeové nebo – když se oteplilo a všechno začalo růst – venku mezi zelím a keřiky angreštu a usilovně obě děvčátka houpala a snažila se je utišit.

Malá Polly Wellcomeová měla slámově žluté vlásky a růžové tvářičky jako její matka i babička a blankytně modré oči. Thérèse, dcerka lady Hariot, byla rovněž blondýnka, ale vlásky měla jako chmýří, tvářičky bledé a v očích připomínajících moře, o němž člověk nikdy nedokáže říct, jestli je zelené, nebo šedivé, se jí objevoval zvláštní svit. Bylo to droboučké křehké stvoření a při pohledu na něj člověka napadalo, jestli není něco pravdy na legendě o návštěvnici z říše víl a jejím dítěti zavinutém do zeleného hedvábí. Přestože byla maličká a slaboučká, skoro nikdy neplakala, na rozdíl od baculaté Polly, která o sobě dávala vědět tak často a tak nahlas, že si div nevykřičela plíce. Malá Thérèse však ležela v košíku tiše a jakoby zamyšleně a její oči, které zaznamenávaly každý pohyb v okolí, působily nesmírně smutně. Měla jsem pocit, že mě už od útlého věku

poznává, a vždy když jsem k ní přišla a zvedla ji z košíku, abych ji pochovala, umyla nebo udělala, co bylo právě zapotřebí, se na mě zlehka pousmála. Nesmírně jsem k ní přilnula a upřímně si ji zamilovala.

Kde byla tou dobou lady Hariot a proč svou dcerku nikdy nepřijela navštívit? Potom co ubohá žena přivedla dceru na svět, postihla její lůno horečka – jako mnoho jiných rodiček – a upoutala ji na lůžko. Několik následujících týdnů se pak novopečená matka potácela mezi životem a smrtí, ale spíš se stále víc blížila smrti, jak jednou prohlásil starý lékař Parracombe, který za ní denně dojížděl do Kinn Hallu a cestou se u nás občas zastavoval, aby se přesvědčil, jak si malá Thérèse vede. Pokaždé se tvářil dost překvapeně, že po všech těch problémech, které provázely její příchod na svět, prospívá holčička tak dobře.

„Paní Wellcomeová, vy i vaše dcera jste nesmírně pozoruhodné pěstounky,“ tvrdil při každé takové návštěvě. A Hannah se vždy uklonila, vyslala k němu rozzářený pohled a prohlásila: „Protože jim dáváme lásku, pane.“

Ale i potom, co unikla ze spárů smrti, byla lady Hariot ještě několik následujících měsíců natolik slabá, že nemohla vstát z lůžka. Její okolí se proto obávalo, že kdyby své dítě spatřila, mohlo by ji to vzhledem k její přecitlivělosti a celkovému zdravotnímu stavu vážně ohrozit. Nakonec ji rodina poslala v doprovodu její sestry na nějaký ostrov, mám dojem, že na Madeiru, aby se tam pod teplým sluncem zotavila. Proto jsme o ní celé měsíce neslyšeli.

Jednou za čas se na dítě zeptal manžel lady Hariot, pan Vexford, strohý muž s tvrdými rysy tváře, úzkými rty a malýma zlostnýma očima. Ve vesnici se všeobecně vědělo, že jako příslušník nižší venkovské šlechty potřebuje mužského dědice, a že ho tudíž nesmír-